

СТАНОВИЩЕ

Относно дисертационния труд на Гергана Тошева на тема „Десетилетието на радикалната преориентация на българската външна политика (1989 – 1999 г.) – приемственост и вътрешноинституционална съгласуваност на ориентацията към евроинтеграция на България“

от доц. д-р Юлия Захариева

С решение на първото заседание на журито по защитата на дисертационния труд ми е възложено становище. Задачата ми е облекчена в много голяма степен, поради факта, че аз участвах в обсъждането на проекта на Катедрения съвет 08.10.2019 г. и докторантката е отчела моите критични бележки в представения за рецензиран текст.

Темата на дисертационния труд е безспорно актуална, защото може да даде отговори на въпроси, свързани с т.н. следприсъединителна криза и с нестабилността на постигнатото в процеса на подготовката за присъединяване към ЕС. Подобни анализи, които съдържат и конкретни препоръки, биха могли да допринесат за формирането на адекватно поведение на страните от Западните Балкани, които са в по-благоприятно положение от първата вълна на източното разширяване, тъй като разполагат с опита от изминатия път на 11-те страни от Централна и Източна Европа.

Гергана Тошева ясно определя целта, предмета и задачите на изследването. Логичното структуриране на текста допринася за успешната им реализация. Дисертационният труд е организиран в 4 глави, увод и заключение (208 стр.). Коректно са използвани 235 статии и монографии, както и 499 документационни източника. Изготвени са 2 приложения, които обогатяват практико-приложната стойност на проекта. Защитена е и времевата рамка на изследването – декадата 1989 – 1999 г.

Основните постижения и приноси на докторанта са в глави III и IV, посветени на приемствеността и вътрешноинституционална съгласуваност в преориентацията на българската външна политика към евроинтеграция. Това са проблеми напълно непознати във времената от 1944 г. д края на 80-те години на миналия век. А в изследваната декада са действали 5 състава на Народното събрание и 7 правителства. Тази динамика реално поставя с особена острота необходимостта от приемственост и съгласуваност между институциите, осъществяващи

външнополитически курс и външнополитическия процес на страната, и то не само по линия на евроинтеграцията, но и във всички направления на външната политика. Въпреки тяхната значимост, те почти не присъстват в българската специализирана литература, което дава основание за оценката, че изследването на Гергана Тошева е първо по рода си. Докторантката собствени индикатори и с прецизността на почти „лабораторен анализ“ разкрива и постигнатото и дефицитите в изграждането на стабилен механизъм, гарантиращ реализацията на стратегически цели на външната политика на България. Анализът в двете посочени глави дисертационния труд напълно оправдава определението „радикална“ промяна в преориентацията на българската външна политика, която далеч не се изчерпва само със смяната на геополитическата посока.

В дисертационния труд са допуснати някои несъвършенства. Авторката приема тезата, че предоставянето на статут на асоциирана страна е отлагане на членство, което не съвпада със спецификата на тази стратегическа линия във външните отношения на ЕС. Обяснима е и инерцията в историческите изследвания да се твърди, че слез 1956 г. настъпва нова ера за България и някакъв период на либерализация във външната политика. Целият период 1956 – 1989 г. далеч не е време на мирно съвместно съществуване и разведряване. Съществени промени настъпват едва в края на 60-те години на миналия век, а и двете събития с изключителна важност за България – приемането ни в ООН и подписването на Варшавския договор са от 1955 г.

Тези, а и някои други неточности, не могат да имат отражение върху общата оценка на дисертационния труд, която е изцяло положителна. Той отговаря на всички нормативни изисквания и е оригинално, завършено и самостоятелно изследване с висока информационна и практико-приложна стойност. На това основание предлагам на журито по защитата на дисертационния труд на Гергана Тошева да се обедини в решението си тя да придобие образователната и научна степен „доктор по политически науки“.

05.01.2020 г.

Рецензент:

/доц. д-р Юлия Захариева/